



Våge å ta vår stemme i bruk

Taler
Sonja

Dato
8 mars 2013

Sted
Folketeateret, Oslo

Omstendigheter

Tale under IMDis flerkulturelle 8. mars-feiring

- 1 Kjære kvinner,
Kjære alle sammen,
Gratulerer med dagen!
- 5 I Slottsparken har det i over 100 år stått en vakker statue av Camilla Collett. Forfatteren og kvinnesaksforkjemperen ble født for nøyaktig 200 år siden. Hun står der i bronse - og ser ut som hun fryser i sjalene sine. Hver 8. mars legges det ned en krans ved hennes føtter - som en hedersbevisning fra norske kvinner.
- 10 For 160 år siden skrev Camilla Collett i romanen «Amtmannens Døtre» om kvinner som på ulike vis slet med å finne sin plass i samfunnet. Hun beskriver kvinner som måtte kjempe for å bli godtatt og for å bli hørt. Kvinnene i «Amtmannens Døtre» forlot sine trygge omgivelser der de hadde røttene sine - til et nytt hjemsted der de kjente seg fremmed.
- 15 Jeg tror mange av oss som er samlet her i dag kan kjenne oss igjen...
- Jeg har lyst til å trekke en mer personlig linje tilbake til litt en nyere historie, nærmere bestemt til 1975. Det var FNs Kvinneår, og jeg var ung Kronprinsesse på 38. Jeg hadde allerede levd mange år i et sterkt mannsdominert miljø, og hadde måttet kjempe mine kamper på de fleste arenaer. Det følte kanskje derfor både som en naturlig og viktig oppgave for meg å gå aktivt inn i markeringen av FNs kvinneår. Jeg visste noe om å leve omgitt av menn som styrte. Jeg hadde etterhvert lært at jeg måtte bruke min stemme om jeg skulle bli hørt. Men jeg
- 20 hadde også erfart at jeg hadde en stemme - etter å ha kjempet med meg selv.
- 25

Jeg glemmer aldri da jeg i Kvinneåret skulle åpne en vandreutstilling i Halden.

30 Den het «9 kvinner». Tenk dere - jeg ankom Halden med tog, og på perrongen ble jeg mottatt av - tre menn. Helt typisk!

35 Da jeg senere samme år fikk gleden av å lede arbeidet med utvelgelsen av bilder til utstillingen «Kvinnen og Kunsten» på Kunstnernes Hus, var jeg ikke så rent lite stolt da jeg kunne presentere komitéen - som bestod av like mange kvinner som menn.

Siden den gang har det norske samfunn på mange måter vært gjennom en eventyrlig forvandling - også på dette området.

40 En utvikling jeg setter stor pris på, er den at norske kvinner i dag har sin bakgrunn fra hele verden. De beriker vårt samfunn med en mangfoldig kultur som er i stadig endring. Røtter gir oss trygghet. Men røtter må også frigjøres og få næring for å kunne skape liv og forankring.

45 Uansett hvor jeg kommer - enten jeg besøker en drabantby i Oslo eller en bygd i Nord-Norge - slår det meg at kvinner med røtter fra hele verden er aktive i sine lokalsamfunn; kvinner som har blitt forbilder og hverdagshelter i sine miljøer. Det er kvinner som holder hjulene i gang. Stadig flere innehar også viktige samfunnsposisjoner - som vår egen kulturminister.

50 Samtidig har vi et godt stykke igjen på enkelte områder, spesielt i storbyene. Vi trenger sterkere samfunnsdeltakelse fra, av og ved alle kvinner i alle aldre - både sosialt, i arbeidslivet og der bestemmelser tas.

55 Det er mange måter å bruke sin stemme på: Gjennom å ta ordet på et foreldremøte, ved å fremme et upopulært synspunkt, ved å ta en sårbar person i forsvar - og ved å bruke sin stemmerett ved valg. Det skjer noe med oss når vi bruker vår stemme:

60 Vi retter oss litt ekstra i ryggen.
Vi får styrket tillit og tro på oss selv.
Det handler om vår egen verdighet. Av og til må vi strekke oss litt til for å våge å ta vår stemme i bruk. Hver gang blir vi litt helere som menneske.

65 Når jeg nå etterpå kommer tilbake til Slottet, vil jeg sende et ekstra takknemlig

blikk mot statuen av Camilla Collett - fordi hun bidro til å gjøre veien lettere for kvinnene som kom etter henne. Dikteren Åse-Marie Nesse har skrevet et vakkert dikt om pionérkvinnen. Jeg vil avslutte med å sitere noen linjer herfra:

"Du frys I dine sjal, Camilla Collett
Du - søster av grunnloven - såg det:

Fridom var berre for fedrar og søner og brør
og du ropa til morgondagens døtrer
om rett til å velje sin veg,
rett til å lære å flyge..."

Gratulerer med dagen!

Kilde

www.regjeringen.no

Emner

1913, 8. mars, Kvinner, Kvinnesak, Likestilling, Stemmerett, Stemmerettsjubileet

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vage-a-ta-var-stemme-i-bruk>